

Mededelingen

Welkom, stilte, licht ontsteken

Lied Intochtslied: Vol van verwachting

map 22

Inleiding

Het is vandaag de derde zondag van Advent. Drie kaarsen branden aan de adventskrans, die we van Leo en Ria voor deze viering mochten lenen.

Vol van verwachting hebben we de viering genoemd, en we zullen het vandaag hebben over dromen en verwachtingen. Dat doen we aan de hand van 3 bijbelteksten, drie teksten die vanouds in deze adventstijd worden gelezen: de profetie uit Jesaja 65, psalm 132 - in de gezongen vrije versie van Oosterhuis en Oomen, en de aankondiging van Jezus geboorte uit Lukas 1.

Het intochtslied 'Vol van verwachting' dat we net hebben gelezen, is van de hand van Marijke de Bruijne. Van de vele liederen van haar hand staan er zes in onze map. Marijke is 83 jaar geworden.

Lied Bijna gaat het misten

(Gabriël Smit / Fokke de Vries)

Bijna gaat het misten: de mensen bewegen
snel en onrustig in zichzelf verdiept;
het licht is traag, het houdt de stemmen tegen,
de wind hangt willoos in het grauw verschiet.

Wij raken langzaam los van alle dingen,
niets is er, dat ons nog verbergen kan,
wij zoeken overal herinneringen,
maar weten er de vruchteloosheid van,

tot alles uit ons hart is weggeslagen
en er niets over is, dat ons nog kent, -
dan, plotseling, begint een helder vragen,
voorzichtig eerst, wij zijn het licht ontwend,
maar onweerstaanbaar groeiend door de dagen,
zingend en stralend, - want het is Advent!

Gebed Uit het duister hier gekomen

(Huub Oosterhuis / Henry John Gauntlett)

1. Uit het duister hier gekomen
Mensen van de wereldnacht
Onbestemd verward in dromen
Niet vermoedend wie hen wacht
Zoekend of een woord opgaat
Als een ster van dageraad
2. Nacht waarin zou zijn geboren
Die de naam heeft 'dat Gij redt'
Morgentaal in onze oren
Hemel op ons hoofd gezet
Ogenwenkend woord van u
Nieuw getijde dat is nu
3. Gij die nieuw zijt alle dagen
Bron en hartslag van de tijd
Kunt Gij een moment verdragen
Dat Gij niet mijn toekomst zijt?
Die gezegd hebt 'Ik zal zijn'
En 'de dood zal niet meer zijn'.
4. Zeg ons dat Gij niet zult slapen
Eerste stem die nimmer zweeg
Zie de mens door U geschapen
Waarom zijn wij woest en leeg
Als de dood zo zwaar en dicht
Spreek ons open naar uw licht.

Lezing (1) [Jesaja 65: 17-25](#)

Lezing (2) Psalm 132 (vrij) (Huub Oosterhuis / Antoine Oomen)

Ik zal in mijn huis niet wonen
ik zal op mijn bed niet slapen
ik zal niet rusten, geen ogenblik
voordat ik heb gevonden:
een plek waar Hij wonen kan,
een plaats om te rusten voor Hem
die God is, de enige ware.

Ik zal in mijn huis niet wonen
ik zal mijn ogen niet dichtdoen
ik zal niet rusten, geen ogenblik,
ik mag versmachten van dorst,
tot ik gevonden heb:
een plek waar de doden leven,
een plaats waar recht wordt gedaan
aan de verworpenen der aarde.

Lezing (3) [Lukas 1: 26-35](#)

Lied In die dagen (Herman Verbeek / Chris Fictoor)

1. In die dagen in het duister -
ogen dicht en vrede ver -
wijst een man op vogelschoenen
naar het vonken van een ster
"Luister!" roept hij handen zoekend,
harten stelend her en der.
2. Uit de bergen uit de graven -
schouders hoog en monden stom -
vrezen zij met wintertranen,
durven niet, willen weerom.
Warmt hij hen de kromme voeten.
"Hierlangs," dringt hij, "mensen kom."
3. Op zijn woorden op zijn vleugels -
dageraad en vroege wind -
draagt hij hen naar beter tijden
waar een mens voldoening vindt,
sjouwt hij hen langs 's Heren wegen,
stralend lachend als een kind.
4. Tussen wrakhout tussen schelpen,
zet hij angsten op de zee.
Tilt hij twijfels uit de golven,
water wijkt en wind geeft mee,
licht lokt hen over de wolken,
dood verdwijnt van lieverlee.
5. "Met twee planken en vier spijkers,"
zegt hij, "bouwen wij een stad."
Maar de meesten van hen zeuren:
"Stad van vrede, hoe kan dat?"
Slaan een kruis nadat elk huis eerst
pesachvlees gegeten had.
6. Op de grafsteen op de heuvel
schrijft een engel "Wees niet bang."
Staan zijn vrienden daar te zingen,
maken een geboortezang.
Vrouwen, herders, vorsten, wijzen
leggen zoenen op zijn wang.

Overweging: Over droom en verwachting

- 1 Dromen zijn bedrog is een bekende zegswijze. Ja soms is dat zo.

Begin oktober was op de TV een [advertentie van de staatsloterij](#) te zien, waarin een automonteur die net een staatslot had gekocht helemaal uit zijn dak ging bij het idee de hoofdprijs te winnen. Hij danste door de garage, samen met een aantal autobanden, terwijl zijn collega's verbaasd toekeken. In gedachten had hij de prijs al gewonnen. Als iemand vol van verwachting is, dan hij wel. Een geweldig filmpje.

Maar het is duidelijk dat die reclame een droom verkoopt die bedrog is. De kans om de hoofdprijs te winnen is iets meer dan 1 op de miljoen; dus dat dansje is tamelijk voorbarig, om het voorzichtig te zeggen.

- 2 Soms zijn dromen de diepste verlangens van mensen, verlangens die het eigen ik overstijgen. Ze ontstaan vaak op cruciale momenten in de geschiedenis.

1776 was zo'n moment in de geschiedenis van Amerika. 13 staten verklaarden zich onafhankelijk van moederland Engeland. Beroemd is de tweede zin uit de onafhankelijkheidsverklaring, die luidt *“Wij beschouwen deze waarheden als vanzelfsprekend, dat alle mensen gelijk geschapen zijn, dat ze door hun Schepper begiftigd zijn met bepaalde onvervreembare rechten, waaronder leven, vrijheid, en het nastreven van geluk.”* Die zin kennen veel Amerikanen uit het hoofd, het is de verwoording van wat the American Dream is gaan heten, de vrijheid om je leven in te richten zoals jij dat wilt.

Die droom wordt vooral uitgelegd in materiële zin: of je arm bent of niet, welke godsdienst je ook aanhangt, je kan directeur worden of miljonair of president, als je er maar hard genoeg voor werkt. De Staat zal je niets in de weg leggen. Je bent zelf de architect van je geluk.

Het is een positieve droom, een droom die kracht geeft. Veel Amerikanen geloven er in.

Dat geloof, die verwachting, is lange tijd, en misschien nu nog wel, een drijvende kracht geweest achter de Amerikaanse samenleving. En het woord vrijheid is er bijna heilig.

Maar zoals bij veel dromen is er een groot verschil tussen droom en werkelijkheid. Want als je arm bent is de kans dat je directeur of president wordt kleiner dan de kans om de hoofdprijs te winnen in de staatsloterij. Naast je eigen inzet en kwaliteiten heb je gewoon heel veel geluk nodig.

En als je de architect bent van je eigen geluk, is het jouw schuld als je dat geluk niet verwerft waarom zou je dan ondersteund moeten worden door de staat?

Vrijheid dus maar alles behalve gelijkheid, en dat geldt in het bijzonder voor gekleurde mensen.

Martin Luther King verwees in zijn beroemde speech tijdens de mars naar Washington in 1963 naar die tweede zin uit de onafhankelijkheidsverklaring. “I have a dream”, zei hij, “Ik heb een droom dat op een dag dit volk zal opstaan en recht zal doen aan de ware betekenis van zijn credo dat alle mensen gelijk geschapen zijn.”

Een jaar later werd de segregatie, op papier, afgeschaft. Maar de Black Lives Matter-beweging laat zien dat gelijke behandeling van zwart en wit nog een lange weg te gaan heeft.

- 3 2500 jaar geleden was ook zo'n cruciaal moment in de geschiedenis waarin dromen geboren worden. Het was kort na de Babylonische ballingschap en de teruggekeerde ballingen probeerden samen met degenen die in Judea waren gebleven een nieuwe samenleving op te bouwen. Maar het was chaos en veel mensen wisten niet hoe het verder moest en de herbouw van de tempel lag al vele jaren stil.

In die tijd dus, had Jesaja een droom. Hij droomde van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, een totaal nieuw bestel, met voldoende voedsel, met gezondheid, en een huis voor iedereen. Hij droomde dat er een wereld zou komen zonder oorlog, het voedsel zou niet geroofd en het huis niet verwoest, en wolf en lam zouden er samen weiden staat er zo beeldend.

Het is – in de verhalen van Jezus, enkele eeuwen later - de wereld van de goede herder, de wereld van de barmhartige Samaritaan, de wereld van degene die de linkerwang toekeert aan wie hem of haar op de rechter wang slaat.

- 4 Droom is nog iets anders dan verwachting. De droom is die nieuwe hemel en nieuwe aarde. Verwachting is het besef dat die droom realiseerbaar is, naderbij komt, misschien wel nabij is. Soms hebben we een lage verwachting, lijkt die droom verschrikkelijk ver weg. Dat helpt niet om de droom waar te maken; zo komt die droom er nooit.

Dan is het goed om nog eens te denken aan die automonteur met zijn staatslot. Hij keek niet naar de kans om te winnen, maar naar de schoonheid van zijn droom.

Dan is het goed om te denken aan de Joden, die op Seideravond, elk jaar weer, eeuw in eeuw uit zeiden: Volgend jaar in Jerusalem.

Dan is het goed om te kijken naar en vooral mee te doen met bewegingen als de Black Lives Matter-beweging die steeds opnieuw de strijd aangaan voor vrijheid en gelijkheid voor iedereen.

- 5 Psalm 132 – we hoorden net de vrije versie van Oosterhuis - staat op het kruispunt van droom en verwachting. De psalm wordt vaak in de Adventstijd gelezen, omdat er wordt gesproken over Gods belofte dat een nazaat van David de troon zal bestijgen – de nieuwe wereld onder ons.

Wat staat er in de psalm?

David had God beloofd een woonplaats voor Hem te zoeken. Hij zou niet rusten voor hij die gevonden had. En God had daarop beloofd dat een nazaat van David de troon zal bestijgen, en ook diens kinderen, - zolang ze zijn verbond in stand houden, en dat God in Sion wil wonen.

'De Heer heeft David trouw gezworen en zijn belofte neemt hij niet terug.' zegt de psalmdichter. Maar daarvan is hij kennelijk toch niet zo zeker, want hij begint de psalm met 'Heer blijf David gedenken'. Het begin van verwachting is er, maar je wilt het toch nog een keer bevestigd zien.

Huub Oosterhuis heeft in de vrije versie van de psalm ingezoomd op het gedeelte waar David een woonplaats zoekt voor God. En hij verving David door 'ik':

Ik zal in mijn huis niet wonen
ik zal op mijn bed niet slapen
ik zal niet rusten, geen ogenblik
voordat ik heb gevonden:
een plek waar Hij wonen kan,
een plaats om te rusten voor Hem
die God is, de enige ware.

Ik zal in mijn huis niet wonen
ik zal mijn ogen niet dichtdoen
ik zal niet rusten, geen ogenblik,
ik mag versmachten van dorst,
tot ik gevonden heb:
een plek waar de doden leven,
een plaats waar recht wordt gedaan
aan de verworpenen der aarde.

Het eerste couplet is bijna gelijk aan de verzen 3 tot 5 van de psalm. Het tweede couplet, dat je zo niet in de oorspronkelijke psalm vindt, is de concretisering van het eerste couplet.

Eigenlijk zeggen het eerste en het tweede couplet hetzelfde: een plaats waar hij wonen kan is een plaats voor de verworpenen der aarde. Alleen dan wil God bij ons wonen, alleen zo maken we die nieuwe hemel en aarde mogelijk. Zo verwachten we en helpen we de verwachting waar te maken.

Wie denken durft dat deze droom het houdt,
een vlam die kwijnt maar niet zal doven,
wie zich aan deze dwaasheid toevertrouwt,
al komt de onderste steen boven,
die zal kreunen onder onder zorgen,
die zal zuchten in 't verborgen,

die zal waken tot de morgen dauwt,
hij zal zijn ogen niet geloven.

- 6 Maria kreeg een droom. “Je zult een zoon baren, zoon van de Allerhoogste”, zei de engel Gabriël. “De Geest van God zal over je komen en de kracht van de Allerhoogste zal je als een schaduw bedekken. Daarom zal het kind dat geboren wordt, heilig worden genoemd en Zoon van God.” En Maria raakte in verwachting van die droom, en de droom werd kind, het kind wiens komst we in deze adventstijd vieren. Over dat kind gaat het lied “In die dagen” van Herman Verbeek dat we net hoorden. Een prachtig lied. Ik eindig met het laatste couplet van dat lied:

Op een grafsteen op de heuvel
schrijft een engel “Wees niet bang.”
Staan zijn vrienden daar te zingen,
maken een geboortezang.
Vrouwen, herders, vorsten, wijzen
leggen zoenen op zijn wang.

Ten diepste is dat *vol van verwachting*.

Lied	Nee een kind wordt niet geboren	(Herman Verbeek / Felix Mendelssohn Bartoldi)
1.	Nee een kind wordt niet geboren om te huilen voor altijd nee een kind raakt niet verloren uit het moederhuis geleid jij zult drinken van de vreugde jij zult slapen in een hart wees niet bang om kind te zijn kleiner worden doet geen pijn	3. want de bozen zijn verlegen met het lachen van een kind want het klein zijn is een zegen voor wie eindelijk vrede vindt jij hoeft voor geen macht te buigen jij hoeft voor geen vloek op zij ga maar waar het licht verschijnt aan het oosten komt geen eind
2.	nee een kind hoeft niet te wonen in een gouden hemelbed nee een kind wil bij de zonen van de herders stamelt het jij mag meegaan naar de weide jij mag spelen waar ik waak als een leeuw daar sluipen zou hij zal liggen gaan bij jou	4. als jij morgen man zult worden krijg dan van jouw reis geen spijt iemand zal jou wel omgorden met de riem gerechtigheid jij moet uitgaan naar de wegen jij moet bij de herders zijn zonder buidel zonder staf met het lied dat ik jou gaf

Voorbeden

Tafellied	Sacrament van hoop	VL 674
Lied	Onze Vader verborgen	VL250

Actie, Reactie, Collecte

Zegen

Ga dan van hier, vol van verlangen,
gedragen door de zegen van de eeuwige:
Dat wij tot zegen zullen zijn,
dat wij bouwen aan een nieuwe wereld,
waar brood genoeg – en water stroomt voort allen.

Lied

Dat een nieuwe wereld komen zal

(Huub Oosterhuis / Antoine Oomen)

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood genoeg – en water stroomt voor allen.

Daar bouwen wij veilige buurten
wonen dooreen in wijken van vrede
in schaduw van bomen.

Geen kinderen zullen daar sterven
oude mensen maken hun dagen vol
en jonge mensen zullen daar pas
op hun honderdste sterven.

Wij zullen niet voor de leegte zwoegen
geen kinderen baren voor de verschrikking.
De wolf en het lam zullen weiden tezamen:
wij leren de oorlog af.

Dat een nieuwe wereld komen zal
waar brood genoeg –en water stroomt voor allen.